

မြန်မာ့ကော်မီ ရောင်းဝယ်ရေးအပေါ် အခြေခံအဆောက်အအုံဖွံ့ဖြိုးမှုက ဘယ်လို လွှမ်းမိုးနေပါသလဲ...

၂၀၁၆ ဩဂုတ်လ ၅ ရက်

ရုတ်တရက် မှောင်ကျသွားသည်။ မီးသီးကျွမ်းသွားသလားလို့ ကျွန်မ စစ်ဆေးကြည့်လိုက်သည်။ မဟုတ်ပါ။ မီးပျက်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။ ည ၈:၀၀ နာရီတွင် ကိုအောင်မြင့် (အမည်လွှဲ၊ ရန်ကုန်မှာ ကော်ဖီ တစ်ပိုင်တစ်နိုင် လှော်သည့် လုပ်ငန်းရှင်) ဆီက မက်ဆေ့ချ် တစ်စောင် ဝင်လာသည်။

“မနက်ဖြန် ကော်ဖီစေ့တွေယူလာဖို့ သိပ် အချိန်မဆွဲပါနဲ့။ ညနေပိုင်းမှာ မီးပျက်လိမ့်ဦးမယ်ဆိုတာ ရာနှုန်းပြည့်နီးပါးဖြစ်နိုင်ခြေနဲ့ ကျွန်တော် ခန့်မှန်းတယ်။”

မြန်မာ၊ သို့တည်းမဟုတ်၊ တစ်ချို့က ယနေ့တိုင်ခေါ်ဝေါ်သုံးနှုံးဆဲ- ဘားမားသည် အပြောင်းအလဲများကို ဖော်ဆောင်နေသော နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ လွတ်လပ်ခွင့်များဖြင့် လုပ်ငန်းကိုင်ငန်း အခွင့်အလမ်းသစ်များဆီ အလျင်အမြန် တိုးတက်မှုနှုန်းဖြင့် တံခါးပွင့်လာခဲ့သည်။ ယခင်အစိုးရက ၂၀၁၁ ခုနှစ်အထိ ကန့်သတ် ချုပ်ချယ်ထားခဲ့သော အင်တာနက်သုံးခွင့်သည်လည်း နေရာတကာ လက်လှမ်းမမီနိုင် သေးသော်လည်း ပို၍ ပွင့်လန်းလာခဲ့သည်။ အစိုးရသည် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ အကူအညီဖြင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် တစ်နိုင်ငံလုံးသို့ လျှပ်စစ်မီးဖြန့်ဖြူးပေးနိုင်ရေး ကတိကဝတ်ပြုထားသည်။ ၂၀၁၅ စက်တင်ဘာလ အထိတော့ နိုင်ငံဧရိယာ၏ ၃၀% သာ အစိုးရလျှပ်စစ်ကို ချိတ်ဆက်ပေးနိုင်သေးသည်။

ဒါတွေအားလုံးက ကော်ဖီအရောင်းအဝယ်ပေါ်တွင်လည်း သက်ရောက်မှုရှိစေသည်။

ရန်ကုန် စတော့ရှယ်ယာဈေးကွက်ကို ၂၀၁၆ ခုနှစ် မတ်လ ၂၅ ရက်နေ့တွင် တရားဝင် စတင်ဖွင့်လှစ်ရောင်းဝယ်ခဲ့သည်။

ကော်ဖီထုတ်လုပ်သူများနှင့် ရောင်းဝယ်သူများအတွက် အခွင့်အလမ်းများ

မြန်မာလို နိုင်ငံမျိုးမှာ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ရသည်မှာ မသေချာ မရေရာမှု နှင့် အခွင့်အလမ်း တို့ကို ချိန်ခွင်ထက် တင်ထားရသလို ရှိသည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ ဖော်ပြချက်အရ အလယ်အလတ်ကာလအတွင်း ဤနိုင်ငံ၏ ဂျီဒီပီတိုးနှုန်း ခန့်မှန်းချက် သည် တစ်နှစ်လျှင် ၈.၂ % ရှိသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်လည်း မဖွံ့ဖြိုးသေးသော အခြေခံအဆောက်အအုံများ နှင့် နိမ့်ပါးဆဲ ကုန်စည်ရောင်းချမှု ဈေးနှုန်းများသည် စိန်ခေါ်မှုများ ဖြစ်လာနိုင်သည်။ လုပ်ငန်းရှင်များအနေဖြင့် မိမိတို့ ရနိုင်သမျှ နည်းလမ်းအလုံးစုံ အသုံးပြုကာ ကြိုးကြိုးစားစား စုပေါင်း၍ အဖြေရှာကြရမည် ဖြစ်သည်။

ကိုအောင်မြင်သည် ၂၀၀၅ ခုနှစ်အထိ နိုင်ငံ၏ မြို့တော်အဖြစ်ရပ်တည်ခဲ့သည့် ရန်ကုန်မြို့ရှိ တစ်ပိုင်တစ်နိုင် ကော်ဖီလှော်သူ ဆယ်ဦးခန့်တွင် တစ်ဦး အပါအဝင် ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံစီးပွားရေး ပွင့်လန်းလာသည့် ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ကော်ဖီ လှော်သည့် လုပ်ငန်းကို သူလုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က သူသည် လက်ဖက်ခြောက်

ထုတ်လုပ်ရောင်းချသူဖြစ်ပြီး ကော်ဖီလှော်သည့်လုပ်ငန်းက ကျွဲကူး ရေပါ လုပ်ဖြစ်သွားဟန် ရှိသည်။

သူ့အနေဖြင့် ထွန်းသစ်စဈေးကွက်ထဲတွင် တစ်နေ့ချင်းစာ ထုတ်လုပ်ခဲ့ရသည့် အခက်အခဲများကို တွေ့ကြုံခဲ့ရသည်။ ပင်ပင်ပန်းပန်းလုပ်ကိုင်ခဲ့ရသော်လည်း သူ့လုပ်ငန်း တစ်ခါမှ ရပ်နားထားခဲ့ရတယ်လို့ မရှိခဲ့။ ခုချိန် နောက်ကြောင်းပြန် စဉ်းစား ကြည့်လျှင်ပင် တစ်ကြိမ်မှ နောင်တရစရာမရှိ။ တိုင်းပြည်စီးပွားရေး တိုးတက် လာသလို ပြည်တွင်းတွင် ကော်ဖီ သောက်သုံးသည့်နှုန်းကလည်း မြင့်တက်လာ နေသည်။ ကော်ဖီဆိုင်အရေအတွက် တိုးသထက် တိုးလာသည်။ သူ့အတွက်တော့ အခွင့်အလမ်းသည် မရေရာမှုထက် အလေးသာ ပါသည်။

မြန်မာ့အထူးထုတ် ကော်ဖီဈေးကွက်သည် ဖွံ့ဖြိုးလျှက်ရှိသော်လည်း ပမာဏ ကတော့ အကန့်အသတ် ရှိနေဆဲ ဖြစ်၏။

ဖေ့စ်ဘွတ်- လုပ်ငန်းတိုးတက်လည်ပတ်စေဖို့ ကိရိယာတစ်ခု

မြန်မာနိုင်ငံမှ ကော်ဖီစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူ၊ ကော်ဖီစေ့လှော်သူ၊ ရောင်းဝယ်သူ အားလုံးအတွက် အဆက်အသွယ် သည် အဓိက ကျသည်။ ကံအားလျော်စွာ ပြီးခဲ့သော ငါးနှစ်ခန့်မှစ၍ အင်တာနက်သုံးစွဲခွင့်များ ပို၍ ပွင့်လန်းလာခဲ့သည်။ ကော်ဖီစိုက်ပျိုးသော ဒေသများသို့ ကားမောင်းသွားလျှင် လမ်းများ ဆိုးကောင်းဆိုးမည်။ သို့သော် ဆယ်လူလာ တာဝါတိုင်များ ကိုတော့ လမ်းအကွေ့တိုင်းတွင် တွေ့နိုင်ပါလိမ့်မည်။

ကျွန်မ စကားပြောခဲ့သော တောင်သူအားလုံးနီးပါး သည် ဖေ့စ်ဘွတ် သုံးစွဲသူများ ဖြစ်ကြသည်။ တွစ်တာ (Twitter) ကိုတော့ တစ်ယောက်မျှ မကြားဖူးကြ။ ဒါ အံ့ဩစရာတော့ မဟုတ်ပါ။ လေ့လာဆန်းစစ်မှုတစ်ခုအရ မြန်မာနိုင်ငံမှ အင်တာနက် သုံးသူများ၏ ၉၃ % သည် ဖေ့စ်ဘွတ် အကောင့် ရှိကြကြောင်း သိရသည်။

ဖေ့စ်ဘွတ်သည် မြန်မာပြည်သူများအတွက် သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်ရုံ တင်မက လုပ်ငန်းအချိတ်အဆက်များလည်း ရရှိနိုင်သော အရင်းအမြစ်တစ်ခု ဖြစ်လို့ နေသည်။ ကော်ဖီတောင်သူများအတွက်တော့ သူတို့ထုတ်လုပ်လိုက်သော ကော်ဖီကို အဓိက သောက်သုံးသူများရှိရာ မြို့ပြများနှင့် ဆက်သွယ်မိစေပါသည်။

ကျွန်မနှင့် စကားပြောဖြစ်ခဲ့သော ကော်ဖီစိုက်ပျိုးသူ မိသားစုတစ်စုဆိုလျှင် ဖေ့စ်ဘွတ်ကို သူတို့ သီးနှံအတွက် ဈေးခင်းတစ်ခုလို အသုံးပြုလျက်ရှိသည်။ ဂရုတစိုက် ရိုက်ကူးထားသည့် ဓါတ်ပုံများကို ဖေ့စ်ဘွတ်မှာ တင်ပြလိုက်ခြင်းဖြင့် သူတို့ ဖောက်သည်များကို ကော်ဖီ တစ်ရာသီအတွင်း အဆင့်ဆင့်ဖွံ့ဖြိုးလာပုံ၊ စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်ပုံ စတာတွေ အသိပေးရာရောက်သည်။ ဤနည်းဖြင့် သူတို့ကော်ဖီ၏ စစ်မှန်သော အရည်အသွေးကို ပြသပြီးသား ဖြစ်သွားသည်။

ကော်ဖီအရောင်းအဝယ်သမား တစ်ချို့ကတော့ အကာအကွယ်ယူသည့် အနေဖြင့် အကောင့်အမျိုးမျိုးဖွင့်ပြီး သူတို့၏ သရုပ်မှန်ကို ဖုံးကွယ်ထားတတ်ကြသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်ထဲမှာပင် ဖေ့စ်ဘွတ်သုံးစွဲသူအချို့သည် သူတို့၏ ကွန်မန်များကြောင့် အစိုးရ၏ ဖမ်းဆီးအရေးယူမှုကို ခံခဲ့ကြရပါသေးသည်။ ဘာသာရေးအဖွဲ့အချို့ကလည်း အွန်လိုင်း မှာ သူတို့ကို အ, မနာပတွေ တိုက်ခိုက်ပြောဆိုပြီး ခွဲခြားဆက်ဆံခံရကြောင်း ထုတ်ဖော် ပြောဆိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် သရုပ်မှန်ဖုံးကွယ်ထားခြင်းဖြင့် ဘာသာရေး ခွဲခြား

ဆက်ဆံခံရခြင်းမှ အကာအကွယ်ရနိုင်ကြောင်း အမည်မဖော်လိုသူတစ်ဦးက ပြောပြခဲ့သည်။

ဖေ့စ်ဘွတ်သည် ကော်ဖီလုပ်ငန်းရှင် အသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း ဆန်းသစ်ဖန်တီးမှုများကို ဖလှယ်မျှဝေခွင့်ရစေပြီး သူတို့၏ ထုတ်ကုန်များကို ဈေးကွက်တင် ရောင်းချနိုင်စေသည်။ အင်တာနက်သုံးစွဲနိုင်စွမ်းနှင့် အမြန်နှုန်းက ဆက်လက် တိုးတက်လာဦးမှာမို့ ဖေ့စ်ဘွတ်သည် ကော်ဖီသမားများအတွက် ပိုအစွမ်းထက်သော လက်နက်ကိရိယာတစ်ခု ဖြစ်လာပါဦးမည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ လမ်းများသည် ဖြောင့်ဖြူးချောမွေ့ဖို့ထက် အင်တာနက်လိုင်းမိဖို့က ပိုအရေးပါသကဲ့သို့ ရှိသည်...(ခါတ်ပုံ - Yeowatzup, Flickr)

မြန်မာ၏ အကန့်အသတ်ရှိသော ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကွန်ယက်

ကော်ဖီ အပါအဝင် ကုန်စည်အမျိုးမျိုးအပေါ် ဝယ်လိုအားက မြင့်တက်လို့ နေသည်။ သို့ရာတွင် ဈေးကွက်သို့ ဖြန့်ချိနိုင်မှု အကန့်အသတ်က မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေးကို ပြေးကောင်းတုန်း ခြေထိုးခံရသလို ဖြစ်စေသည်။

စင်ကာပူဆိပ်ကမ်းကို စာရှုသူ တစ်ခေါက်လောက်ရောက်သွားလျှင် ကွန်တိန်နာတင် သင်းဘောတွေ တစ်မျှော်တစ်ခေါ်ကြီး တွေ့ပါလိမ့်မည်။ မြန်မာစက်မှုဆိပ်ကမ်းကို ရောက်သွားလျှင်တော့ အိပ်ငိုက်နေကြသလား ထင်ရလိမ့်မည်။ အနည်းငယ်မျှသာ ရှိသည့် ဖောက်ထွင်းခါတ်မှန်ရိုက်စက် (အိတ်ခံစ် ရေး) များကြောင့် အချိန်နှင့်

တစ်ပြေးညီ စစ်ဆေး ခွင့်ပြုပေးရမည့် ကွန်တိန်နာများအား နှောင့်နှေးကြန့်ကြာသွားစေသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ သင်းကြန်ပိတ်ရက်တုန်းကဆိုလျှင် ဆယ်ရက်ခန့်ထိ ကြန့်ကြာသွားခဲ့သည်။

ယင်းကိစ္စမျိုးသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကိုသာ အဟန့်အတားဖြစ်စေတာ မဟုတ်ပါ။ မှောင်ခိုအရောင်းအဝယ်များကိုလည်း တိုးပွားလာစေပါသည်။ မြန်မာ့ကော်ဖီ ပမာဏခပ်များများသည် တရားမဝင် လမ်းကြောင်းမှ တစ်ဆင့် ပြည်ပနိုင်ငံများသို့ တင်ပို့နေခြင်းဖြစ်သည်။ ဗီယက်နမ် နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့နှင့် နှိုင်းစာလျှင် ကော်ဖီစေ့ပြည်ပတင်ပို့နိုင်ဖို့ လိုအပ်သည့် စာရွက်စာတမ်းကိစ္စ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ပိုနည်းပါသည်။ ယင်းအချက်သည်ပင် ကော်ဖီမှောင်ခိုတင်ပို့ရန် ပိုလွယ်ကူသွားစေပါသည်။ သူတို့အမည်ကို လျှို့ဝှက်ထားပေးဖို့ တောင်းဆိုခဲ့သည့် စီးပွားအဆက်အသွယ်များ၏ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှု အရဆိုလျှင် နှစ်စဉ် ကော်ဖီ တန် ၆၀၀ - ၁၀၀၀ ခန့်သည် တရုတ်နယ်စပ်၊ ထိုင်းနယ်စပ်မှ စာရင်းပျောက် ပြည်ပတင်ပို့မှု များရှိကြောင်း သိရသည်။

မြန်မာ-တရုတ် နယ်နိမိတ်သည် ၁၃၇၀ မိုင် ရှည်လျား၍ မြန်မာ-ထိုင်း နယ်နိမိတ်သည် ၁၃၁၀ မိုင် ရှည်လျားသည်။ (ရင်းမြစ်-OCHA)

မြန်မာ့ ကုန်သွယ်မှုကွန်ယက် တိုးတက်လာမှုများ

မြန်မာ့ ကုန်သွယ်မှုကွန်ယက်တွင် အခက်အခဲပြဿနာများ ရှိသော်လည်း မကြာမီ အနာဂတ်တွင် ဖွံ့ဖြိုးလာမည်ဟု ယုံကြည်နိုင်ရန် အကြောင်းတရားများ ရှိပါသည်။ ဘင်းဂလားဒေ့ရှ်၊ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ မြန်မာ စီးပွားရေး ကော်ရစ်ဒါ (BCIM Economic Corridor) အနေဖြင့် မိုင်ပေါင်း ၁,၇၄၀ ရှည်သည့် လေးနိုင်ငံ ဆက်သွယ်သည့် လမ်းမကြီးကို မြင်တွေ့ရတော့မည်ဖြစ်သည်။ ဂျပန်နိုင်ငံမှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ၏ ပါဝင်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဖြင့် သီလဝါ အထူးစီးပွားရေးဇုန်သစ် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည် ပို့ကုန်လုပ်ငန်းရှင်များကို ယင်းဆိပ်ကမ်းမှ ချဉ်းကပ်ဝင်ရောက် လာအောင် ဆွဲဆောင် အားပေးနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်။ IFC သည်လည်း မြန်မာ စက်မှုဆိပ်ကမ်း ဖွံ့ဖြိုးအောင် ရံပုံငွေ ပံ့ပိုး ကူညီပေးနေသည်။

အဆိုပါ လမ်းမသစ်ကြီးများနှင့် စက်မှုဇုန်/ ဆိပ်ကမ်းသစ်များသည် တောင်အာရှ ၏ နိုင်ငံများကို ဆက်သွယ်ပေး၍ ကော်ဖီကို ပို၍လွယ်ကူစွာ တင်ပို့ရောင်းချနိုင်အောင် ပြုလုပ်ပေးပါလိမ့်မည်။ ယင်းတို့သည် မှောင်ခိုဈေးကွက်များကို စုပေါင်းကာကွယ်နိုင်ဖို့ မလုံလောက်သော်ငြား တရားဝင်ကုန်သွယ်ရေးကို ပို၍ထိရောက်အောင် လုပ်ဆောင် ပေးမည်ဖြစ်ပြီး ပါဝင်သူအားလုံး အကျိုးအမြတ်ဖြစ်ထွန်းအောင်လည်း ဖော်ဆောင် ပေးမည်ဖြစ်သည်။

ရောင်းဝယ်သူများသည် တိုးတက်ကောင်းမွန်လာသော နည်းပညာများကြောင့် ပိုမို အကျိုးဖြစ်ထွန်းလာကြပြီး အနာဂတ်တွင် လမ်းမသစ်များကြောင့် ပို၍ စီးပွား ဖြစ်ထွန်းလာကြပေမည်။ လျှပ်စစ်မီး ပြတ်တောက်မှုသည် အခက်အခဲများ ဖြစ်စေ သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံအဖို့ ပြည်နယ်ဒေသများသို့ လျှပ်စစ် တိုးတက်ဖြန့်ဖြူးပေး နိုင်ပြီး ပို၍ အားကိုးယုံကြည်ရသော လျှပ်စစ်မီးရရှိခဲ့ပါက အကျိုးတရားများ ရရှိ လာ နိုင်ပါသည်။ အလားတူ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ဆက်လက်ဖွံ့ဖြိုးလာသည်နှင့်အမျှ မြန်မာ့ကော်ဖီကဏ္ဍ၏ မြန်ဆန်သောတိုးတက်မှုများကို မြင်တွေ့ကြရပါတော့မည်။

Nathalie F. Manac'h (Nat Coffee)